

M. N. MUZEUM KÖNYVTÁR
Hírlap-Könyvtár
Növedéknapló
1901. évi. 21/X. sz.

Kedves Órák

Szépirodalmi, gazdasági és ismeretterjesztő képes hetilap.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VII. ker., Károly-körút 9. szám.
Ide intézendők az előfizetések legcélszerűbben posta-
utalvánnyal, levelek, reklamációk stb.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
FARAGÓ SIMON.

Előfizetési árak
a regénymelléklettel együtt:
Egész évre 12 korona. Félévre 6 korona.
Negyedévre 3 korona.

REGÉNY.
(7. közlemény.)

ÁLDATLAN ÉVEK.

Írta: Rudnyánszky Gyula.

De a seb ott égett, sajgott és Kalló István úgy intézte a dolgot, hogy még az esküvője előtt összezőrdült a szomszédjával és Miska Bálinték nem voltak ott Pista és Jolán egybekelésén.

Ez volt Kalló István gyűlöletének a forrása. A kicsi forrást azután apró patakok dagasztották hullámos folyóvá.

Kalló minden lépten-nyomon halálos ellenségét látta Miska Bálintban és indulata annyira elragadta őt, hogy egész életén át durva volt a feleségéhez azért az első ártatlan ábrándjáért.

Néha éjszaka, mikor kiment az udvarra körülnézni a ház körül, odaállt a kerítés mellé és Miska Bálint háza felé fordulva, fölemelte az öklét és megfenyegette az ellenségét.

Senki se látta, de az ő lelkében dült a harag egyre szenvedélyesebben.

Ha szerit ejthette, elfogta Csucsai Gábort és kifaggatta.

— Mit hallottál? Mit beszélnek? Ugy-e áskádodik ellenem az a gögös? Igaz-e, hogy azt beszélte, hogy én félig vízzel töltöm meg a hordaimat, meg hogy amikor én szüretelek, megapad a Malmos?

Csucsai csak a vállát vonogatta, ő nem tud semmit, nem hallott semmit, de olyanokat pislantott, hunyo-

ritott eközben, hogy Kalló mindent inkább érthetett, csak jót nem a néma jelekből.

Természetesen nyílt ellenségeskedés lett a dolog vége. Kalló kereste az alkalmat és a két régi jóbarát összezőrdült, haragosan, ellenségeskedve vált el egymástól örökre.

Miska Bálint lány szívébe nem férközött ugyan be a gyűlölet mérge, de került-e ő is a szomszédját, aki kigyót, békát kiabált rá s csakugy fujta feléje a harag, a boszu lángját, mint a sárkánykigyó.

Kalló István pedig a feleségén töltötte ki a bossúságát. Bántotta, gyalázta, verte is az asszonyt. — A szegény teremtes némán tűrt, szenvedett és bájos, kicsi leánykájában, a gyönyörű szőke lónkában, keresett és talált vigasztalást.

Kalló féktelen, vak gyűlöletében minden rosszat Miska Bálindra kent. Egyszer tűz ütött ki a faluban, Kalló azt híresztelte, hogy Miska Bálint volt a gyújtogató.

S mikor az országos veszedelem a lovasi szőlőket is elpusztította, Kalló István a koresmában váltig azt bizonygatta, hogy a halálos férget is Miska Bálint hozta be rájuk. Mert ő ültetett először francia nemes fajokat, ő nem elégedett meg a becsületes, jó hazai szőlővel, ő hurezolta be francia vesszőivel a mētelyt és ő volt

az, aki először rohant haza a faluba a hegyről, kiabálva, hogy itt a pusztulás, az inség, a halál!

Szegény Órsi Jolánnak pokol volt az élete házsártos elkorhelyesedő, rosszlelkű ura mellett. De fentartotta lelkében az erőt az anyai szeretet és a vallásos megnyugvás.

Mikor Miska Bálintot az a szörnyű csapás érte, Kalló István kárörvendő ujjongással futott haza a feleségéhez:

— Asszony, hallottad-e mi történt? A híres Miska, a te híres Miskád felesége megszökött a Sikér János léhűtő fiával. Ugy kell neki! Jól tette! A Sikér Zsiga vékonyszáru, ragyás gyerek, az asszony mégis inkább vele ment, mintsem hogy azzal a híres szép emberrel maradjon. Becsülöm érte!

És fűnek-fának azt mondogatta, hogy Miska Bálint megérdemelte a sorsát, mert elbizakodott, haszontalan, gögös ember.

Éppen akkor történt, hogy a Peresztegi Tivadar nagyságos úr sűrűn kezdett járogatni a faluba és nagy barátságot kötött a lovasi kurtanemes urakkal. Itatta őket a korcsmában, meglátogatta őket otthon odujokban, kijárt velük a szőlőhegyre s mindig úgy intézte, hogy egy kosár jóféle badaecsonyit vagy somlyait hoztak utána s az ital addig ki nem fogyott, míg az emberek el nem áztak.

Az elázott hazafiakkal pedig pompásan tudott bánni az idegenből jött úr. Kész írást tett eléjük és azt szépen aláíratta velük. Csak amikor másnap kijózanodtak, akkor tudták megfontolni, hogy mit cselekedtek. Potom pénzért eladták a kipusztult szőlőtelküket Peresztegi Tivadarnak. Azt a szerződést írták alá mámoros fővel.

Kalló István minden alkalommal ott volt Peresztegi mellett. Ő, meg Sikér János suttogtak vele legtöbbit. Ők ketten hozták az áldozatokat Peresztegi Tivadarhoz.

— Nagyságos uram, az Imre komám, a Fekecs barátom, a Géza czimborám, meg ez, meg amaz eladná a szőlőcskéjét. Ugyse terem a földjén semmi, lassan-lassan még a szilvafái is kiszáradnak a nagy magányosságban.

Egyszer aztán Kalló Istvánt az iszogatós munka közben valami baj érte.

Valaki azt találta mondani, hogy Isten ellen való vétek, amit azok cselekszenek, akik az ősi szőlőföldjüket egy tál lencséért elvesztegetik.

Bezzeg Miska Bálint a világot sem adná oda a maga tiz holdját.

Erre a szóra Kalló István dühösen felugrott.

— Már hogy Miska Bálint, az a kutya! Ki törődik azzal, amit ő ugat?!

Többit nem mondhatott, arcát, szemét elöntötte a vér, torkán akadt a szó, szélütötte rogyott össze.

A felesége sikoltva borult eléje s mindjárt ágyba fektette, mikor a korcsmából hazavitték.

Egy pár napig eszméletlenül hanykolódott az ágyon, azután magához tért.

Szemei megvillantak, mikor a gyóntatópap elment az ablaka alatt s meghallotta a sekrestyés kicsi csengőjének szavát.

— Kihez megy az esperes úr?

— A szomszédba megy.

— Hát már az utolsó kenet kell neki? Hát már a végét járja? No, ennek örülök. Hadd pusztuljon el a kutya.

Az asszony befogta az ura száját és esdő tekintettel csillapította.

(Folytatjuk.)

Idegenből.

*Messze . . . messze, ott a déli tájon,
Ahol soha nincs dér a virágon,
Ahol még a nap is minden reggel
A szerelem biborában jön fel,
Ahol minden ember egy test lélek,
És szerelmet zengedez az ének,
Ahol mindig fakadó tavasz van:
Ott születtem kicsike kunyhóban,
Nádtetes kunyhóban.*

*Nem volt nekem, nem, mostoha dajkám,
Ott nőttem föl édesanyám karján:
Szeretettel elhalmozva böven,
Az ringatott dísztelen bölesőben.
Ott sütött rám a szerelem napja,
Ott nyilott az ajkam első dabra,
S onnét kísért életem útjára
A szerelem arany koronája,
Gyémánt koronája.*

*Ott tanultam a dalos madártól,
Erdő mélyén bűgő gerlepártól,
Hegyi patak susogó vizétől,
A virágok illatos kelyhétől, —
Amelyeknek édes illatárja
A szívemet, lelkemet átjárta,
Berek alján, csalogánydal mellett —
Ki nem alvó, önzetlen szerelmet,
Lángoló szerelmet.*

*Oda vágyom most is, oda, vissza,
Ahol az ég mindig derült, tiszta,
Hol kedvesem, képzeletem lánya,
Karját felém ölelésre tárja,
Kinck lelke — álmomban vagy ébren —
Őrző anyyalként hajol fölőm,
Egy a vágyam: hogy lánykám fölleljem,
S egybeforrjon lelkével a lelkem, —
Elfűradott lelkem.*

Molnár Xálmán.

Makai Emil meghalt.

Meghalt egy költő!

Hivatásos, mélyen érző, tisztán gondolkozó, kitünő verselő poétát veszítettünk az alig harmincz éves Makai Emilben.

Zsidó rabbinak készült és mint ilyen a Hagada legendáit és Halévy héber költeményeinek kincses tárházát búvárolta. Fordított ezekből magyarra és a sajtó meglepetve, — a nagyközönség egy csapásra meghódolva — fogadta e költeményekben az igaz tehetséget, a kiforrott tollu poétát.

Otthagyta a semnariumot és zsidó rabbi helyett a magyar irodalom hirdetője lett.

Minden új verse, kötete sikereinek tornyosulását jelenté.

MAKAI EMIL.

Sokat dolgozott. Hogy költő lehessen, a toll nap-számosai közzé kelle állnia: hírlapíró lett. Itt is szerette mindenki. Szerény megjelenésével, szellemességével mindenkinek kinyerte rokonszenvét.

Népszínház, Nemzeti- és Vígsház részére fordított több verses szindarabot.

Tudós Professzor Hatvani című darabja, bár szinpadilag meg nem állhatott, de mint költemény, méltón sorozható Madách és Katona drámai költeményei után.

Apróbb drámai munkákat is irt, részint egyedül, részint legjobb barátjával: Heltay Jenővel együtt.

A Petőfi-Társaság tagjai közé sorozta alig huszonöt éves korában.

Midőn Beöthy László a Nemzeti színház igazgatója lett, őt vette maga mellé dramaturgnak és irodalmi tanácsadónak.

Makaiiban az ifjabb írói gárda legjelesebbjét veszítettük.

Sokat vártunk tőle és bizonynyal még többet kaptunk volna, de — sajnos — másképp akarta a Végzet!

(cs. m.)

DAL.

(Makai Emil utolsó verse.)

Tudom: naponta merre jársz,
Tudom, hogy este hol vagy?
Pedig a nap oly illanó,
Pedig a város oly nagy!
Nincs árulód; magam vagyok
Utad keme, őre
S mint titkos őrtűz: két szemem
Megy faklyakent előre.

Tudom, ha társaságban vagy,
Kire mosolygott ajkad?
Tudom, hogy tollas zöld kalap
Vagy szürke volt-e rajtad?
Tudom, ha gyöngy van kebleden,
De azt is, jaj, ha rózsa —
S tudom, hogy izgat téged is:
Vajjon tudok-e róla?

Tudom: örömmel olvasol,
Kivált, ha rólad irok!
Tudom: nevetsz tréfáimon
S nem könnyezel, ha sírok.
Tudom: unalmad perczeit
Mint aranyfüst belengem —
Csak azt az egyet nem tudom,
Vajjon szeretsz-e engem?

HANY ISTÓK.

„Mendemondák“-ból.

(Vége.)

Közli: Jóth Béla.

A fiu zömök, alacsony termetű volt; haja borzas, orra hosszú és kampós, szája igen széles, fogai nagyok, természete vad és baromi. „Feltűnően hosszú ujjait úszóhártyák kötötték össze.“ Főtt ételt nem evett, de „vizi marhát“ annál mohóbban habzsoló. Ha erőszakkal ruhát adtak rá, csakhamar minden lerongyolódott róla; eszimat nem tűrt meg a lábán. A várnagy neveltetni akarta; de Istók a peccenyeforgatáson és vízfordáson kívül nem tanult meg semmit. Beszélni nem tudott, csak berregett a szájával. Szeretett négykézláb járni. Gyakran szökni próbált s ilyenkor kutyákkal terelték vissza. A várbeli darabantok embertelenül bántak vele, ütötték-verték. Egy pártfogója volt: a várnagy leánya, Rosenstingel Juliska, aki sokszor megmentette a korbáctól. Istók is háládatos volt a leányasszony iránt. Mikor Juliska férjhezment s a várban nagy lakzit csaptak, a fiu csupa kedveskedésből egy kosár eleven békát ontott az asztal közepére. Ezért megbüntették s elcsukták. Miután Juliska elköltözött Kapuvárról, Istók mindig nyugtalan volt, sirt és négykézláb szaladozott. Aztán egy nap eltűnt. Mondják, a vár árkába ugrott. Sokáig keresték, de csak dolmányának rongyait találták meg az Eger-erdőn. Három év múlva halászok ismét meglátták a mocsarakban; de tüstént lebukott s nem mutatkozott többé. Faragott képe megvan az eszterházi várban; ül és az egyik kezében békát tart.

Én azt a sok mindenféle csodálatos dolgot, amit erre az éppenséggel nem rendkívüli tüneményre kennek, egy réges-régi anekdota vándorlásának tartom. Nápolyban, a kikötő mellett kanyargó szűk utcák egyikében, egy régi ház kapuja fölött egy kis kőszobor van, mely valami göndörhaju és kezében gyilkot tartó emberkét ábrázol. A gyermek is tudja, hogy ez a Nicolò Pesce, a Hal Mikulás, ama nevezetes vizi ember, aki évszázadokkal ezelőtt a tengerben élt. Kevésbé érdekes a czáfoló adat, mely szerint ehhez a kőszobrocskához csak a mult század második felébe ragadt a Hal Mikulás — azelőtt Orionnak hívták e képet — mint hogy a vizi ember meséje ma is ösmeretes a nápolyi nép között, s hogy e furesa dolognak nyoma van már középkori följegyzésekben is.

Az olasz halember elsőben a XII. század végén bukkanik föl, *Gualtiero Mapes* említi *Nugae curialium*-

adatai közt van több vonás, melyet a magyar hal-emberre is reá ragasztottak, az anekdota-vándorlás ősi törvénye révén.

„II. Frigyes császár idejében“, írja *Pater Kirchner*, „élt egy igen híres bűvár, akit rendkívüli úszóügyessége miatt Nicolò Pescenek, Hal Mikulásnak hívtak. Gyermekkorától fogva a tengerre szokott és osztriga- meg klárisgyűjtésből élt; a fenékről néha értékes dolgokat is hozott föl. Rendszerint négy-öt napig volt a vízben s ezalatt nyers hallal táplálkozott. Kalabri és Szicília között úszkálva, levélhordó szolgálatokat tett; sőt néha eljutott a Lipari-szigetekig is. A hajósok gyakran találkoztak vele a viharos tengeren, mintha csak valami vizi szörnyeteg lett volna. Ha fölvettek a hajóra és tudakolták tőle, hova megy, megmutatta a leveleket, melyeket vizálló zsákban vitt a vállán. Miután jóllakott a hajósok kegyelméből, visszaugrott a tengerbe. Az

emberek azt mondták róla, hogy szinte amfibiummá változott, mert az ujjai között úszóhártya nőtt, a tüdeje pedig annyira kitért, hogy egész napra való levegő elfért benne. Mikor Frigyes Messinában járt, arany poharat dobott a tengerbe, hogy a Hal Mikulás fölhozza. A bűvár mintegy háromnegyed óráig maradt a víz alatt s mikor felbukkant, a kezében volt a pohár. Aztán elmondta a császárnak, hogyha sejtette volna, mi van odalent, a fél országért sem ment volna le, mert a mélység teli van rettenetes örvényekkel, szirtekkel és embernagyságu polipokkal, kik hosszú karjaikat félelmesen nyújtogatják a bűvár felé. Az arany poharat csak azért tudta megtalálni, mert azt a viz sodra a szirték közé vitte. Másodszor nem mert a tenger alá menni. De mikor a császár egy pénzeszsacsót dobott a vízbe, mégis nagy mohón utána ugrott s nem került elő többé.“

A mi hal-emberünk, a Hany Istók, nem vitt véghez ilyen jeles bűvármutatványokat, de csodálatosabb olasz eredetijénél, mert benne a haltermészet szinte erősebb az emberinél. Érdekes, hogy mindezeket a lehetetlen dolgokat nem a nép fantáziája gyártotta, hanem a tudákos uraké. E másfél század előtt fölbukkant jelenéséről, mint említettem, a kapuvári nép nem tud semmi különöset. Helyesen jegyzi meg *Soó Géza*, hogy a Csicsa nem lehetett valami rendkívül csodálatos Istenteremtése; mert a folklóre törvényei szerint a nép minden ritka, minden feltűnő dolgot tódit s nincsen rá példa, hogy a hagyomány valami fenomen furesaságaiból hozzáadás helyett még elvenne Hany Istókot a deákos emberek keverték vizi szörnyeteg hírébe, alkalmasint *Pater Kircher* hatása alatt. Két adat: a nyers hallal táplálkozás és az úszóhártvás kéz-láb (ez a nagy képtelenség) a Nicolò Pescetől kölcsönzött attributum. Öregapám szemtanutól (herczeg Esterházy Miklós egy gazdatisztjétől) hallotta, hogy a Hany Istók valóságos hal-ember volt. Ugyancsak a litterátus urak mendemondája a pikkelyes test, a harsasáj, a porczogós taréj stb.

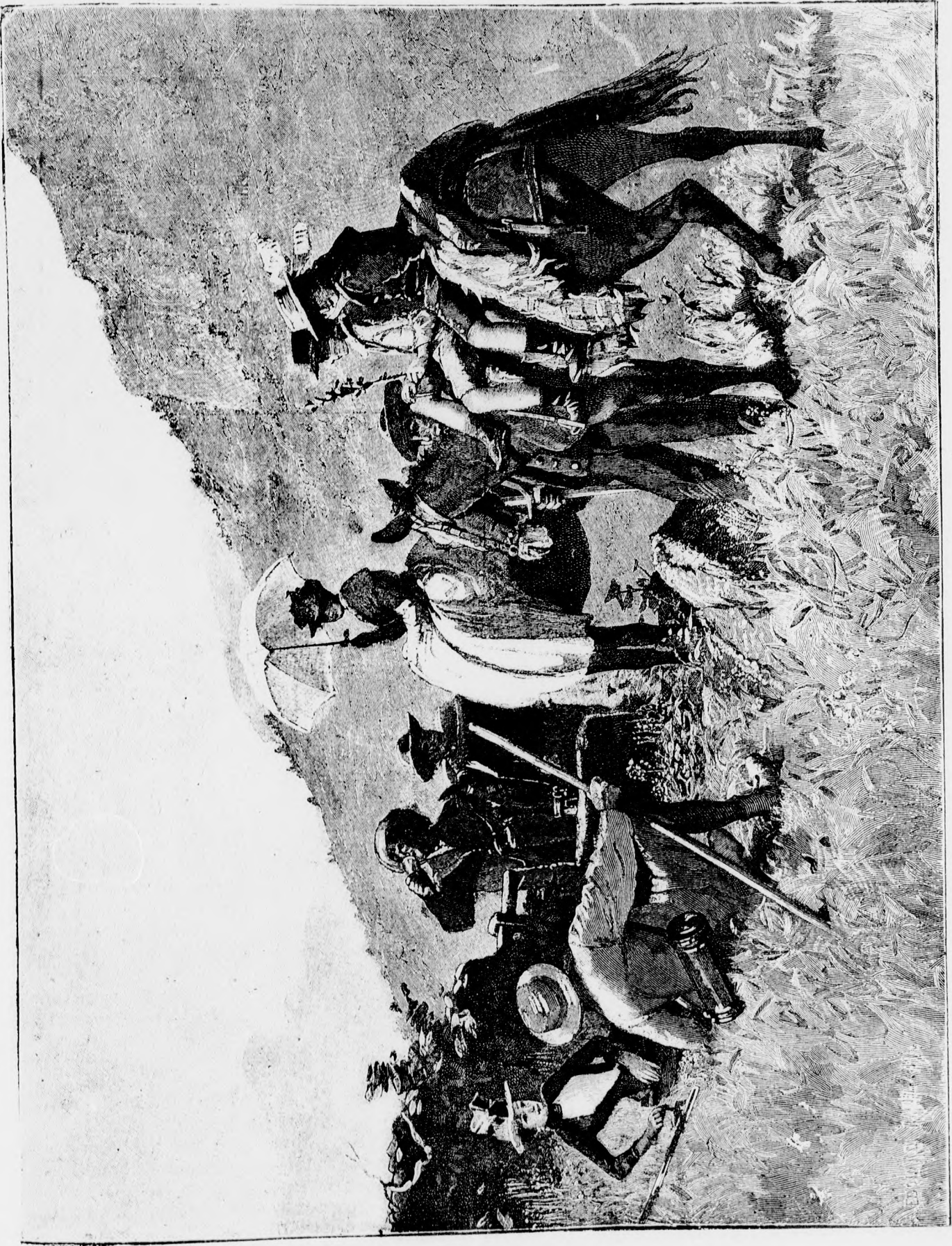
Holott a Hany Istókra vonatkozó összes hihető adatok sommázatából az derül ki, hogy ez a csoda voltakép szegény hülye volt, és pedig alkalmasint mikrokefalosz. A kampós, hosszú orr, a fülig érő száj, a nagy fogak, a vad, nyugtalan természet, a négykézlábjárás, a némaság, a tanulékonyág teljes hiánya mind az agy fejletlenségének tipikus jelei; ugyanezeket

Tanulmányfő.

jában Nicolaus Pipè név alatt s elmondja a halálát is. A király látni kívánta ezt a furesa embert; elébe is vitték, de a szegény istencsodája csak a vízben tudott megélni s hosszas levegőn időzés megölte. *Fra Salimbene* XIII. századbéli krónikás már II. Frigyes császár (1212—1250.) korába helyezi a vizi embert, aki hallatlan bűvár-bőstetteket mivel. Frigyes egyszer arany poharat dob a tengerbe s felhozatja Nicolòval; mikor azonban a császár még egyszer akarja látni ezt a mutatványt, a bűvár nem jó fel többé a vízből.

Mellőzöm a *Schiller* *Der Taucher* balladájának tárgyává lett legenda további alakulását, melyet a nápolyi *B. Croce* igen nagy apparátussal ösmertet a Hal Mikulásról szóló monografiájában. (La leggenda di Nicolò Pesce, Napoli, 1885.) Csak a XVII. századbéli híres jezsuita: *Kircher Athandz* *Mundus subterranus*ában foglaltakat említem, mert e nálunk is elterjedt könyv

Touristak pinenöje.

látjuk a legtöbb mikrokefaloszon. Támogatja sejtésemet az is, hogy Kapuvárhoz nem messze a Csallóköz, ahol a kretinizmus a múlt század közepén még elterjedtebb volt mint ma; de sőt a Hanyásban is elég gyakori ez a szomorú jelenség. Ellenben nem igen illik bele a hülyeség kepebe az a nagy vizkedvelés, az a ritka úszóügyesség, amelyet Istóknak a hagyomány tulajdonít. Annak a természet mond ellene, hogy ez a tünemény állandóan a vízben lakott; és nem magyarázható meg, miként élhetett kemény tél idején meztelenül a szabad ég alatt. Az olasz prototípus, a Hal Mikulás legendájából keletkezett vándor anekdotának kell tehát itélnünk a Hany Istók vízi emberségére vonatkozó összes dolgokat. Ez a szegény gyermek alkalmasint az erdőkön eltevelyedett hülye volt, akit, miután elszökött, megvett az első tél fagyja.

A TEHÉN.

Irtta: Rákosi Viktor (Sipulusz).

Tény az, hogy évek óta megiszom a tejet, ha nincs egyéb innivalóm; tény az is, hogy a tehének ellen, melyek közömbösen legelnek kint a mezőkön, nincs semmi kifogásom; de prófétája nem voltam egyiknek se soha. A tejről nem hirdetem, hogy a legjobb ital és a tehenről nem állítottam, hogy a leghasznosabb állat. Nem is állíthattam, vannak pillanatok, mikor mindennél a világon jobb egy pohár bor és mikor a tehenél hasznosabb az oroszlán.

Azért nagyon elcsudálkoztam, hogy a kerületbeli kis tejszállítók, vulgó milimárik, mégis engem szemeltek ki érdekeik megvédelmezőjének.

A dolog úgy történt, hogy egyszer eljött hozzám egy ember s bejelentette, hogy majd el fog hozzám jönni egy másik ember, a kinek feladata nálam kipuhatolni, hogy mikép fogadnám a milimárik küldöttségét. Mit akar tőlem a milimárik küldöttsége?

Csakugyan el is jött hozzám a puhatóló s miután megmondtam neki, hogy a küldöttséget kedvezően fogom fogadni, én is megbíztam, hogy puhatólja ki, mit akarnak nálam a tejesemberek.

Egy darabig ide-oda puhatóltuk egymást, végre megjelent a küldöttség. Pár perc múlva tisztában voltam azzal, hogy lapot akarnak indítani. Mindig örvendtettem annak, ha a külvárosok kulturális törekvéseket árulnak el; most is melegen megráztam a küldöttség összes kezeit, szám szerint tizet s kérdém:

— Napilapot?

— Dehogy. Hetilapot.

— Ellenzéki néplapot, ugy-e? Bizony jól teszik, mert a kormány ugyancsak ráült a főváros nyakára.

Egy öreg milimári, fehér, mint a tej, megszólalt:

— Nem a főváros nyakáról van itt szó, kérem ássan, hanem a mi nyakunkról.

— Hogyhogy?

— Azt gondoltuk, hogy mi az érdekeink védelmére indítunk lapot.

— És ellenségeink legyőzésére.

— Miféle ellenség? — kérdém egy milimári külsejű, vagyis tejelesszájú legénytől.

— A központi tejesarnok, — felelte karban a küldöttség, — ez tesz bennünket tönkre. Sokan közülünk beállottak már bort mérni. A tehének is megszimatolták már a dolgot s az a nagyravágyás kezd köztük elharapózni, hogy az ő tejüket is a központi tejesarnok

szállítsa. Lenézik az ősi milimári-intézményt, mely évszázadok óta tejjel ellátja a főváros lakosságát a bölcstől a sirig...

Igy szónokolt a küldöttség össze-vissza, s a galambbász, akarom mondani a tejfehér bácsi könyeket is hullatott a zsebéből elővett fel messzelyesbe. A szőnyegeimet kimélte. Oly fennen beszéltek az ő teheneikről és a tehentejéről, mint a kisdedek kizárólagos táplálékáról, hogy kénytelen voltam megjegyezni, hogy vannak még a fővárosban csecsemők, akik szopnak, a mit ők elösmertek ugyan, de egyuttal azt állították, hogy ez az emberiség őskori durva állapotának utolsó maradványa. Amit én nem vonhattam kétségbe, mert bizonyos, hogy a kis gyerekek már a bronzkorban szoptak, s ennél okosabbat se a csecsemők, se az anyák nem tudtak eddig kitalálni.

Mikor a vihar elvonult, megkérdeztem, hogy mit akarnak azzal a lappal elérni?

— Leleplezni a központi tejesarnokot. És elriasztani tőle a közönséget.

— Hát mit csinál a központi tejesarnok?

— Ezt majd uraságod igyekszik megtudni.

— Én?

— No, persze. Mert reméljük, hogy el tetszik fogadni a szerkesztést?

Vagy úgy? Hát ezért jöttek? Ejnye be okosan tettem, hogy nem vallottam színt a tejesarnok mellett. Tüstént leültettem őket s az öreg bácsinak megengedtem, hogy legközelebbi könyeit a szőnyegre sirhatja le. Kifejtettem nekik, hogy milyenek képzelek egy ilyen lapot. Kiméletlen hang a fő. A tejesarnok mellett néha a kormányt és a fővárosi hatóságot is fogjuk szidni, nehogy a közönség kitalálja, hogy tisztán a tejesarnok ellen indítottuk lapunkat. Minden számot háromezer példányban nyomtatunk s a milimárik vasárnap reggel széthordják. Rögtön kifizettek egy hónapi gázsit és nyomdaköltséget. Nagyon derék emberek. Ujra végig- ráztam a küldöttségi kezeket, szivarral kináltam a kezek tulajdonosait. Az agg milimári annyira meg volt hatva, hogy (ujabb könyeket sajnálván) a fél messzelyesbe félrerakott könyeivel öntözte orcáit.

Pár nap múlva készen voltam az egész tervvel. A lap czime ez volt:

A TEHÉN

Politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap.

Az első szám várakozáson felül jól sikerült. A vezércikk Tej és tej czim alatt elmondta, hogy a tej és tej közt milyen óriási a különbség. Lelkiösmertlen kufárok mennyire hamisítják ezt a fölséges italt, mely kitatarozza a gyomrot s szépíti a bőrt, ha jó; de megmérgezi a társadalmat, ha hamisítják. Feladatunk, hogy ellenőrizzük mindazokat, kik a fővárosnak tejet liferálnak. A tárczarovatba Tejelde című novellát írtam, melyben érzékenyen el volt mondva, hogy egy tejesboltban alkalmazott szép leány öngyilkos lett, mert vőlegénye a központi tejesarnok tejétől gyomorhurutot kapván — föbelötte magát. Az újdonsági rovatban csupa szép és megható történetet meséltem a tehenekről: amit valaha a kutyaokról olvastam, azt mind rá fogtam a tehenekre. Szerepelt a tehén mint életmentő, a ki a vízből kihuzza az embereket. Igen épületes volt többek közt a gazdája sírjára a szomszéd vármegyéből elzarándokló tehén. Az eredetiben ez is kutya volt. Végre megtámadtam a kormányt a Vaskapuszabályozás miatt. Gondoltam, hogy ez is tejjügy, mert ha gyorsan kieresztik a vizet Magyarországból, nem marad itt elég, tejet hamisítani.

Mikor gazdáimnak megmutattam az első számot, egyuttal megragadtam az alkalmat, s megnéztem a teheneket. Gyerekkorom óta nem láttam efajta állatot, s azt tapasztaltam, hogy a tehén nem tanult és nem felejtett semmit: épp oly bután néz maga elé, s épp úgy kérődzik, mint hajdan.

Gazdáim meg voltak elégedve, az első számot széthordták mindenfelé a városban, s biztattak, hogy csak vágjak egyenesen neki a központi tejesarnoknak. A tej-szaklap második számát tehát már vérrel irtam. Kisütöttem, hogy a tejesarnok szecskaival táplálja a teheneit és gőzgéppel fejt. Kiderítettem, hogy az ilyen masinatejtől keletkezik minden betegség. „Azért tisztesen megbecsülhetetlen a becsületes milimári, aki patriarkális módon feji jól táplált tehénét.” Ez volt a záradéka a cikknek. Gazdáim tomboltak örömben. Különösen a patriarkális szó imponált nekik, mert nem értették.

A harmadik számban felsoroltam s kémiai képletekkel kimutattam: hogyan és mivel hamisítják a tejet. Oda lyukadtam ki, hogy nincs is jó tej „csak amit patriarkális milimári kezek fejnek.” Ezt a patriarkalist minden cikkbe bele kellett vennem, mert gazdáim nagyon hatásosnak tartották.

Azután közöltem, hogy s miképp kell megvizsgálni a tejet, hogy nincs-e hamisítva? Gazdáim ötezer példányban elterjesztették ezt a számot is. De még utána kellett nyomtatni vagy három ezeret. Soha szám ilyen kapós nem volt. Végére már ötven krajczárjával vásároltak egy-egy példányt előttem ösmeretlen emberek.

Pár nap múlva behoztam hozzám az egész egykori küldöttség s kérdőre von, hogy mit irtam a lapba?

— Miért?

— Mert tömegesen kezdenek felmondani a vevők.

Meghökkenem. Pár nap óta rebesgették már barátaim, hogy a központi tejesarnok lapot indit ellenem. Az ökor czim alatt. Talán már meg is indította? Talán ennek a hatása ez a tömeges felmondás? Közöltem gyanumat A tehén kiadótulajdonosaival. Alaposnak találták. Megigérték nekik, hogy a legközelebbi számban eltiprom a tejesarnokot. Megnyugodtak.

Kiadtam még egy számot és azzal kiadtam a lelkemet is: újra vezércikkben ostromoztam a tejhamisító központi tejesarnokot s vastag betűkkel ösmertetem az eljárást, melynek segítségével a hamisított tejet föl lehet ösmerni. A magam szakállára nyomtattam belőle tizezeret s hirdetem a napilapokban, hogy A tehén legujabb száma megjelent és kapható itt és itt. Úgy látszik, a lap kapós lett, hadd legyen nekem is egy kis hasznom belőle.

E napon egy nyájas uri ember látogatott meg s megkérdezte, hogy itt árulják-e A tehén czimű jelesen szerkesztett szaklapot?

— Itt.

— Mennyit kaphatok belőle?

— Mennyi tetszik?

— Négy-ötezer.

— Ki számára?

A nyájas ur habozott egy kicsit. Azután elnevette magát s szólt:

— Legyünk őszinték: a központi tejesarnok számára.

(Ahán! gondolám magamban, féltek tőle és összevásároljátok, hogy a publikum kezébe ne kerüljön).

— Nagyon szívesen — felelém — mennyi tetszik?

Megvásárolt ötezeret. Ha én minden héten ötezeret nyomtatok, a gazdáim is ötezeret a központi tejesarnok számára, akkor rövid idő alatt gazdag ember vagyok.

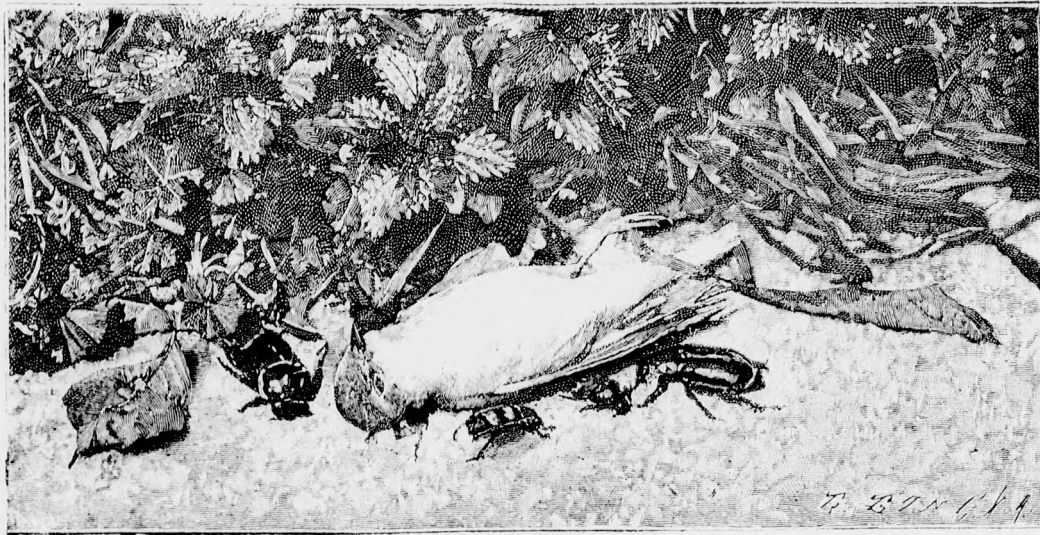
Csak akkor bámultam el, mikor a lapot buzgón terjesztő gazdáim (ismét küldöttségileg) berontanak hozzám s kijelentik, hogy összes vevőik felmondtak nekik. Mi az ördögöt irkáltam én A tehén-be?

Én hivatkoztam érdemeimre. Ők hivatkoztak a kedvezőtlen eredményre.

— Ön rossz lapot csinált.

— Önök meg rossz tejet csináltak, — vágtam vissza.

A küldöttség összenézett. Mérgemben eltaláltam a valódi tényállást. Kijelentették, hogy több pénzt nem

Kiszzenvedett!

kapok és a lapot megszüntetik. Ezzel elsompolyogtak.

Én pedig elővettem A tehén utolsó számát s most rájöttem, hogy a központi tejesarnok terjesztés czéljából vásárolja össze lapomat: a hamis tej felösméréseinek receptje miatt. Hja, én jóhiszeműleg jártam el; azt hittem, hogy erkölcsi alapon állok: azt tudtam, hogy a tejesarnokkal szemben nincs igazam, de azt nem tudtam, hogy a gazdáimmal szemben sincs igazam.

Igaza volt a tejesarnoknak, mikor ellenem Az ökor czim alatt lapot akart indítani.

KÉPEINKHEZ.

Nyári zápor. Laikusok azt mondják, hogy igen kellemetlen, ha valakit nyári zápor meglep sétatja közben és nincs ernyője. De ezt csak laikusok mondják. Ha megnézzük képünket, látni fogjuk, hogy minő boldogság, ha néha nyári zápor jön és kettőnek csak egy ernyője van.

Touristák pihenője. Most van a hegymászás idenye. Ezen szép sport igen edzi a testet és szórakoztatja a lelket. Az ugynevezett „műkedvelő” turisták egy csoportját mutatja képünk pihenés alatt, midőn a kiállott fáradság után jóízűen falatoznak.

A koldusnő.

Száraz kezét könyörgésre nyujtva
Ül a koldusnő az utca szögletén,
Sovány orcájából úgy kéri az éhség,
Kétségbeesés ül könnyező szemén.

Szurtos ruhájának foszlánydarabjait
Az utcái szellő el-elkapkodja,
Mezítelen lábát az út éles köve
Patakzóan véresre karczolta.

Omlik a piros vér! Befestette körül
Az útnak kiszáradt talaját,
A kiméltelen szél belélobogtatja
A szegény koldusnő hófehér, ősz haját.

A végtelen jóságú Isten szerelmére
Kérlek titeket, jószívű emberek:
Adjatok a szegény éhező asszonynak,
Adjatok egy falat kenyeret.

Hideg pinczelyukban éhségtől gyötörve,
Betegen fekszik egyetlen gyermekem,
Nyughelye nedves föld, szalmaágy, —
Eltetője az én szeretetem.

Adjatok, hisz oly keveset kérek!
Csak egy falat kenyér, szemernyi morzsalék!
Idegen kutyáknak és a szemétre szánt
Asztról eldobott ételhulladék.

Így könyörög az asszony. — És az emberek
Könyörtelen mennek el mellette;
Pusztába hangzanak a könyörgő szavak,
S nincs a koldusnőnek egy falat kenyere.

Lenyugodott a nap! Öreg este van már!
Lámpák világítják az utcák zúgait,
A hűvös esti szél majd itt, majd ott rázza
Meg a ház sötét ablaktábláit.

Kopog itt is, ott is. A kilincset rázza,
Ablakok nyilásin rémesen füttyöl be.
Emberek, keljetek! Ezeren éheznek!
S bőszen nyargal tovább a nagy semmiségbe.

Ott ül a koldusnő az utca szögletén,
Szemeit fáradtan álomra lehajtva:
Feje alja az utca sarkköve,
Takarója a sötét éjszaka.

Alszik! Mélyen alszik! S álmában mosolyog,
Arcza visszaveri az öröm sugarát.
Tán álmában szívéhez szoritja
Hőn szeretett, egyetlen magzatát.

Majd eltűnik ajkáról a mosoly,
S ráborul a bú sötét fellege,
Majd sir, s telehullatja ruháját
Két szemének omló drágagyöngye.

Panaszos sirása mintha sírból jönne...
Messze elhallatszik a nagy némaságba,
S egy beteg ablakánál repkedő
Halálmadár felelget reája:

Ki az? Ki sir itten? Ki zavarja
Szavával az élőknek nyugalmát?
A nappali munkában kifáradt
Jólelkű emberek nyugodalmas álmát?

Ki vagy? Nincs talán otthonod, hazád?
Vagy az utadat tán eltévesztetted?
Kelj fel! Hisz már reggelre az idő!
Az éj csillagai már eltűnedezték.

Felrezen a szókra a koldusnő.
Beesett szemeit előre szegezte,
Könnytől ázott, halálsápadt arczát
Hófehér hajával végigtörülgette.

Lassú suttogása már alig hallható.
Fohász, nem is beszéd, mi ajkáról elszáll,
Megtört szemén oly könyörtelen néz
A prédára leső, lassú éhhalál.

Adjatok! Hisz oly keveset kérek!
Csak egy falat kenyér, szemernyi morzsalék,
Idegen kutyáknak és a szemétre szánt,
Asztról eldobott ételhulladék.

Nézi a jövevény a szegény koldusnőt,
Könnyet csal a szájalom barázdás arczára.
Odatérdel mellé, s reszkető kezeit
Ráleszi a beteg forró homlokára.

Kicsordul a forró könny szeméből,
S összefolyik a két szegény asszony könnye,
Nedves lesz a föld is, nedves a sarokkő,
Mintha ez is, meg az is könnyezne.

Kelj fel! Hagyjuk a helyt! Menjünk otthonodba,
Kis gyermeked megetetjük kenyérrel.
Én is koldus vagyok s utolsó falatom!
Nem embertől kaptam, kutyáktól vettem el!

Nyári zápor.

Függöny mögött.

(Vigjáték egy felvonásban.)

Irta: **Wagner Vilmos.**

Fordította: **Végyváry Ferencz.**

(Vége.)

III. JELENET.

Etelka.

Etelka (az ajtóban áll, szomorúan): Vége, vége! Ne gondoljak rá. Oh, pedig oly édes a kedvesre gondolni, nem érzem az unalmat, egyhangúságot, hanem mintha ketten volnánk s most vége szakadjon? Oh Istenem, ezt el nem viselem! (Megijedve.) És ebben az órában akar eljönni, és ebben az órában mondjam én el, hogy nem szabad többé reá gondolnom, őt látnom, édes hangját hallanom? Szegény, szegény szívem te, hogy tudnál ebbe belenyugodni? . . . Igen! Nem fogom fogadni, megírom, hogy el kell egymást felednünk, hogy soha többé nem látjuk egymást. (Leül s írni kezd, majd eldobja a tollat.) Istenem, nem vagyok rá képes. És nyolcz nap múlva lesz a gyorsiróbál! (Az ablakhoz siet.) Nem, nem! Még egyszer akarom látni, utóljára, hogy azután örökre elváljunk. Istenem, már itt is van! . . . Imre, Imre! (Kivülről lépések zaja hallatszik.) Ő jön! Csak bátran, szegény szívem; hiszen ez az utolsó találkozás.

IV. JELENET.

Etelka, István, Déry.

(Az ajtó csendesesen nyílva kezd.)

Etelka (tárt karokkal az ajtó felé siet): Édes!

István (fejét bedugja): Csak csendesesen! Hisz ez én vagyok A cukor az alján marad. Ez alkalommal a lépcső alján. Az öreg szerencsésen elment?

Etelka: Igen, igen!

István (kiszól): Nincs itthon a macska, tánczolhatnak az egerek.

Déry (besiet, átöleli Etelkát): Etelka!

Etelka: Imre!

István: No lám, milyen szép számmal összegyülekeztünk, akár írásversenyt is tarthatnánk.

Déry: Bocsáss meg, drágám, hogy háboritlak nyugalmadban, de nem tehettem másként, viszont kellett téged látnom! (Kezeit megcsókolja): Édes szerelmem! Engem valami gonosz sejtelem ijeszt.

István (sóhajt): Engem is, de vigyázok, hogy hirtelen meg ne lepjen bennünket itt. (Kimegy.)

Déry: Ha atyád a pőr elvesztése miatt házasságunkat meg nem engedi, el nem tudnám viselni.

Etelka (tétre): S én szerencsétlen, most mondjam meg neki, hogy el kell válnunk, örökre el kell válnunk. Nem, nem, ezt nem tudom! (Fenn): De, édes Imre, hát semmi remény sincs, hogy atyám megnyerheti a pört?

Déry (szomorúan): Semmi. Hiszen nem tudja fölmutatni azt a végrendeletet, amelyiket egyre emleget. Most már körülbelül meg is tudta, hogy a pört elvesztette.

Etelka: Istenem, hisz akkor mindjárt itt lesz. Neked távoznod kell, ha itt találna, el volnánk veszve.

Déry (nevet): De hiszen éppen csak hogy megjöttem! Ne aggódj, édes szívem, oly gyorsan nem érhet vissza, meg azután a mi hűséges István bácsink őrt áll a kapunál; mind az öt érzékével figyel, hogy rögtön értesíthessen, ha atyád jönni találna.

Etelka: De, édes Imre, te jogász vagy, nem segíthetnél édesatyámat az ő igaz jussához? Hiszen szerelmünk jutalma forog szóban.

Déry: Igen, ha előkeríthetnők a végrendeletet!

Etelka: Az egész házat fölforgattam miatta, de sehol se volt.

Déry: Valami gyorsirási följegyzés sem? Könyvben, vagy egyébütt, ami aztán nyomra vezetne.

Etelka: Semmit sem találtam. A bácsi biztosan elégette.

Déry: Elégette? . . . Hopp, van egy eszmém!

Etelka: Gyorsan, gyorsan! Tudod talán, hogy hol a végrendelet?

Déry: A nagybácsi, ugy-e, ebben a szobában és nyári időben halt meg?

Etelka: Igen!

Déry: Akkor nem égethette el a végrendeletet, mert nyáron nem fűtenek, más tűzhöz pedig, hogy ágyban feküdt, nem juthatott.

Etelka: Igaz, nem juthatott. Oh, mennyire boldog vagyok most, hogy mégis megtalálhatjuk a végrendeletet. . . De hátha szétszakította a nagybácsi s kidobta az ablakon. Utolsó napjaiban nem igen volt beszámítható állapotban.

Déry: Akkor az a szél elvitte a mi reménységünket is.

Etelka: Igen, oda van minden remény. . . (Hirtelen): Nincs valami új eszméd, hogy mi módon kerithessük meg a végrendeletet?

Déry: Nincs, hiába minden. De ha el is kell válnunk, hivek maradunk egymáshoz, hivek mindhalálig!

Etelka: Igen, mindenségem, egész a sirig!

Déry: És én mégis meg fogom törni atyád daczosságát, ha az egész világot kell is lángba borítanom! (Szünet után): Szabad a gyorsiróbálra jönnöd?

Etelka (halkan): Nem. S te olyan jól fogsz mulatni; István bácsi mondta, hogy hét hölgy jut egy. . .

Déry: De, édesem, hova gondolsz? Hogy én nélküled jól fogok mulatni! Nem, nem, el sem megyek a gyorsiróbálra.

Etelka: Oh, mennyire köszönöm ezt neked! . . . Pedig milyen szép volna, ha a bálteremben egymáshoz simulva röptülhetnénk a boldogság szárnyain!

Déry: Milyen édes lenne!

Etelka (hirtelen): De tudod-e Imre, hogy én ma már táncoltam?!

Déry (meghökken): Te? . . . Ma már táncoltál? . . . Ugy és ki volt az irigylésreméltó táncos?

Etelka: Az az én titkom.

Déry: Talán csak nem az a gazdag bankár, akit atyád. . .

Etelka (kaczag): Milyen féltékeny vagy te mindjárt! Nem, nem, az én gáláns táncosom — István bácsi volt.

Déry (fölkaczag): István bácsi? De hát hogy lehetséges ez? Hisz az öreg nem tud táncolni!

Etelka: Oh, elbájolóan, én mondom neked, esupa gyönyörűség volt. Fájdalom, hamar megzavartak: megjött az atyám.

Déry (megijed): Az atyád meglátta?

Etelka: Igen. (Aggódva): Istenem, ha most találna jönni, el volnánk veszve.

V. JELENET.

Előbbiekt, István.

István (berobog): Jön az öreg!

Etelka: Menekülj, Imrém!

Déry: Isten veled, édes szívem! Boldog viszontlátásra! De előbb még egy csókot!

István (elvonszolja Déryt): Erre majd később is ráérünk, most legelőbb is valami jó helyet kell keresni, ahol elbujhatunk, mert az öreg már befelé igyekszik. Kocsin jött s így nem vehetem észre.

Etelka: Istenem, akkor már késő!

István: Korántsem. Nem lehet azt fölakasztani, akit előbb el nem fognak. (Körülnéz, Déryt a ruhafogas felé vezető): Hamar ide e mögé s egy kukkot se!

Déry (a függöny mögül): Isten veled, Etelka!

István (a szőfa mögé vagy alá kuporodik): Isten velünk! (Fejét kidugja, halkan): Ugy, most már jöhet a kriszkindli!

Etelka (kezeit tördeli): Mindenható Atyám, mi lesz ebből?

VI. JELENET.

Előbbiek, Lánczos.

Lánczos (besiet, kalapját az asztalra dobja): Oda van, vége
Etelka (sóhajt): Mindennek vége?

Lánczos (nagy léptekkel föl-alájár, homlokát törülgeti): Gyermekem, az 50.000 forintot elvitte az ördög, — az angolok kapják meg.

Etelka (félre): Ha ittmarad, megtalálja őket. Csellel el kell távolítanom. (Fenn): Kedves papa, nagyon izgatott vagy, nem volna talán jó, ha egy kissé a friss levegőre mennél sétálni? Olyan szép odakünn az idő.

Lánczos (megáll): Elment a hajad, gyerek? Hiszen úgy esik az eső, mintha dézsából öntenék. Azért kellett kocsival jönnöm.

Etelka (félre): Még az ég is elhagyott, már nincs menekvés. (Fenn): De, ha egy kissé lepihennél a hálószobádban, bizonyára nyugodtabb lennél.

Lánczos: Heverni most, amikor 50.000 forintom úszott el? A manó tud aludni ilyenkor, nem én. (Zsebkendőjét átadja *Etelkának* s a ruhafogas felé mutat): Add elő a másik zsebkendőt a kék kabátból.

Etelka (megijed): A zsebkendőt? A kék kabátból? (A maga zsebkendőjét veszi ki s adja át): Igen, igen; tessék, itt van.

Lánczos: Itt iszonyú a hőség, alig lehet lélekzeni. (Leveti télikabátját s a ruhafogashoz indul vele.)

Etelka (hirtelen eléje lép): Add csak ide, kedves papa. Ül oda az ablakhoz s helyezkedjél kényelembe.

István (félre): Bizony, mert legelőbb való a kényelem! Hanem, ha sokáig tart ez a história, megkapom a tengeri betegséget. Inkább végigszenvedném Jeruzsálem lerombolását, mint ilyen átkozott helyen szoruljak.

Etelka (a télikabátot a szőfára teszi, félre): Istenem, de mit csinéljak most?

Lánczos (felpattan, le akarja vetni kabátját): Még mindig melegem van, le kell...

Etelka: De, kedves papa, nem mégy ma a kuglizóba?

Lánczos: Eleget elkugliztam már ma. (Leveti kabátját s a ruhafogasnak tart.)

Etelka (gyorsan kiveszi a kabátot kezéből): Add csak nekem a kabátodat, majd fölakasztom... De barátaid biztosan várnak rád a kuglizóban.

Lánczos: Bánom is én! Különben is holnap elutazunk egyidőre, mert itt minden azt a nyomorult pört juttatja az eszembe... Hej, ha most a kezem közzé akadna egy olyan tollrágó, ki nem szabadulna élve!

István (félre): Hozzánk képest néhai Dániel úr helyzete az oroszlanbarlangban merő jólét volt. Hogy menne az öreg Kukutyinba, zabot hegyezni!

Etelka (megijed): Elutazunk? (Orómmel): Papa édes, akkor neked még ma el kell búcsúznod a barátaitól.

Lánczos: Hogy gyönyörködjem a kárörömükben?... Add ide a könnyű házikabátomat.

Etelka (szemeit atyjáról le nem véve, a fogashoz megy. Miközben Lánczos járkálás közben rövid pár pillanatra háttal áll feléje, gyorsan átadja a kabátot *Dérynek*, elővesz egy ruhadarabot s atyjára akarja segíteni. A ruhadarab egy női derék.)

Lánczos: Teringettél, hisz ebbe nem férek bele, mi a baja már megint? (Megfordul): Uram Istenem! Hisz ez a te ruhád!

Etelka (megzavarodva): Hja, igen! No de mindjárt hozom a tiédet! (Folytonosan körösköré tekintve, a ruhafogashoz hátrál. Amint atyja utána megy, feléje dob egy ruhadarabot): Tessék, papa, ez az!

Lánczos (a rádobott alszoknyát maga elé tartja): De, gyermek, mi van veled? Hát annyira megzavart az az átkozott örökségi história, hogy a szoknyádba akarsz bujlatni?

István (halkan dühöreg): Isten veled, gyönyörnek sok lett volna!

Etelka (egyre közeledő atyjára a függöny mögül még néhány női ruhadarabot vet): Tessék, ... itt van, ... tessék, papa!

Lánczos: Hadd nézzek magam utána, hisz te meg vagy babonázva!

Etelka (térdrehull, két karját a függöny előtt védőleg kitarja): Nem, nem, nem, itt mögötte van a... a... a te... karácsonyi ajándékom!

Lánczos: Ka-rá-cso-nyi ajándék? Leány, te beteg vagy, hiszen karácsony csak három hete múlt el. (Föl akarja *Etelkát* emelni s a függöny mögé nyul, mire a fogas leszakad s a ruhák között előtűnik *Déry* alakja.)

Etelka (egy székre rogy): Végem van!

Lánczos (visszapattan): Ah, hát ez a karácsonyi ajándék? No, mondhatom, szép dolog!

Déry (nyugodtan): Ha nem is a karácsonyi ajándék, de valami efajta. Lánczos úr, én meg...

Lánczos (*Dérynek* ront): Maga szemtelen, hogyan merészkedett...

Etelka (atyja karjaiba veti magát): Kegyelem, kegyelem!... Mindennek én vagyok az oka!

Lánczos: Félre! A torkára forrasztom ezt a kalandot!...

István (elősiet): Bocsánat, a kaland én vagyok!

Lánczos (feléje fordul): Mi, még ez a Paprika Jancsi is?

Etelka (átkulcsolja karjaival atyját): Kegyelem, kegyelem! (*Déryhez*): Menekülj gyorsan!

Déry: Nem, nem! Hölgyet nem hagy el soha lovagias ember.

István (büszkén): Hölgyet nem hagy el soha gyorsiró!

Déry (a ruhafogas deszkáját fölemelve): Lánczos úr, amit ön hasztalan keresett, azt én a gyorsirás segítségével megtaláltam. Fölfedeztem a nagybácsi végrendeletét!

Etelka: Nagy ég, megkerült?

Lánczos (szabadulni igyekszik *Etelkától*): Maga bolond! Rögtön távozzék, vagy kidobatom!

Déry: Előbb engedjen meg egy kis magyarázatot.

Etelka: Oh, hallgasd hát meg, megvan a végrendelet!

Déry: Itt, e deszka hátlapján ez áll gyorsirással: „Végrendeletem a fiókos-szekrény alsó fiókjának kettős fenekében van, a deszkák között. Bognár György, gyorsiró.“

István: Elő vele! (Kirántja a fiókot, tartalmát kiborítja, s ökleivel dörömböl a fenékdeszkákon): Hurrá! Itten kong, itt lesz!

Etelka: Megvan! Megvan!

Lánczos: De hisz az lehetetlen!

Déry (elővesz egy tűzkaparót, s beveri vele a deszkát): Éljen a gyorsirás! Itt a gyorsiró-nagybácsi végrendelete! (Lobogtatja az írást.)

Lánczos: Adja ide, talán hinni fogok a szemeimnek. (Olvas): „Utolsó akaratom: Lánczos Károly legyen egyedüli örökösöm...“ Gyermekem, most már mi sem áll boldogságod útjában.

Etelka: Légy áldott érte, gyorsirás!

István (hevesen átöleli Lánczost): Ön egy földre szállt angyal!

(*Etelka* és *Déry* egymást kézen fogják, Lánczos kifejti magát *István* ölelő karjai közül.)

Lánczos (*Déry* kezét megragadja): Legyen az öné az én édes *Etelkám*!

István (átöleli *Etelkát*): Hurrá! Mégis győzött a gyorsirás!

Etelka (atyját s *Déryt* kezüknél fogva): S ugy-e, most elmegyünk a gyorsiróbálba?

Lánczos: Igen, most már mint menyssszony fogsz megjelenni.

István: S akkor újra eljárunk egy kettőst.

Déry (jobbát magasra tartva, lelkesen): A gyorsirás, e nemes művészet...

István: És annak művelői...

Déry: Sokáig éljenek!

Mind: Éljen, éljen, éljen!

(A függöny legördül.)

Jfjú a lánynak.

— Tréfás vers. —

*Mikor viszontlátlak, angyalom,
Az öröm nem enged szólanom ;
S mikor válni kész a végezet,
A nagy bú lezárja nyelvemet.*

*Édes kincsem, drága galambom,
Én tenéked csak azt javallom :
Akár jövünk, akár távoznak,
Szóbeszédre ne is gondoljunk.*

*Téged én, te engem csókolj meg,
S adjunk hálát a jó Istennek,
Hogy a csók már ki van gondolva,
Azzal minden jól el van mondva.*

Szentirmay Elemér.

MARGIT TÖRTÉNETE.

Irta: Eisenhutné Lux Irén.

I.

A tavalyi tavaszt Nizzában töltöttem s ott ösmerkedtem meg özvegy Csávásné Loránd Margittal.

Egy este érkeztem oda, de mivel nagyon fáradt és kimerült voltam, rögtön szobámba vonultam és lefeküdtem. Elegáns, tágas első emeleti szobám volt, az utcára kiugró kis erkélyvel.

Nyugtalanul eltöltött éj után fenséges reggelre ébredtem. Felöltöztem s kimentem az erkélyre. Beteg tudom, mint az új élet leheletéről, az egészség üdvözlésétől felvillanyozva, gyorsabb tempóban szívta magába a balzsamos levegőt. Lelkem felujjongott elragadtatásában, amint szemem a leirhatlan szépségű kilátáson legeltette tekintetét. Elszorult szívem megkönnyebbülten dobogott fel, midőn a várt halvány betegeket helyett csupa viruló, üde arcokat láttam, midőn a képzelmem szerinti, a bánat és keserv e nagy kórházában semmi bút, semmi reménytelenséget, semmi csüggedést, ellenkezőleg csak vidámságot, boldogságot és friss életkedvet tapasztaltam a fel s alá hullámzó emberáradaton. Mennyi fény, pompa, mily elegancia tárult kíváncsian, feszült érdeklődéssel fürkésző szemem elé!

Csodálatos, hogy tekintetem csak most esett a szomszéd villa erkélyére s ott láttam azt, mit az utcán hiába kerestem s minek nem látásán már örülni kezdtem: a betegséget, a bánatot, a gyászt . . .

Az erkély közepén álló asztal mellett egy föltünően szép, de félelmesen sápadt, fiatal nő ült. Magas, karcsu természetét gyászruha fődte. Klasszikus arcát övező szöke hajára finom, fekete csipkekendő borult. Fáradtan dőlt a karszék támlájára s ölében fekvő, alabastrom fehér-ségű, szinte átlátszó kezében fehér batisztzsebkendő tartott, melylyel vékony ujjai idegesen játszottak.

Elég messze ült tőlem, de tisztán láthattam arc-kifejezését. Fekete, villogó szemében földöntúli fény égett, tekintete nyugtalanságot, akaratot, mozgást, szenvedélyt árult el, egészen ellentétben a test bágyadt tunyaságával, erőtlenségével.

Kimondhatlan részvét és leküzdhetlen érdeklődés fogott el a nő iránt s kedvem lett volna hozzámenni, hogy vele megösmerkedhessem.

Tekintetem most egy fura teremtesen akadt meg. A nő előtti asztalon egy madár csipogva vergődött. Balszárnyával az asztallapot csapkodta, a jobbikat pedig maga után húzta, mintha czérnával lett volna testéhez erősítve. E madárnak apja, anyja büszke sas lehetett, ő maga meg egy elsatnyult, nyomorék teremtmény volt. Alkalmam volt később e madarat megfigyelni. Mindenki és minden iránt vad gyűlölettel viseltetett, csupán úrnőjén csüggött megható szeretettel, szelidséggel.

Komornám hívására reggelizni mentem be a szobába, de alig ittam meg kávémat, rögtön az erkélyre siettem vissza, szinte félve, hogy ösmeretlen új ösmerősömet már nem látom többet, már elszállt a felsőbb régiókba, honnan, mint a bú angyala, a földön megjeleni látszott.

De nem tűnt el, ott volt. Alig figyeltem rá öt perczig, amidőn iétlenségéből fölrezzent, egyik kezét ziháló keblére, a másikat zsebkendőstül a szájára szorította, arcját fájdalom torzította el s kitört nála a göresös köhögés, melytől egész gyenge teste vonaglott. A roham elmulásával még fáradtabban dőlt párnái közé, s a fehér kendőn, mint a vész előjele, ott piroslott a folt: a bíborba öltözött halálhírnök.

A saskarikatura ijedt pislogással figyelt szenvedő úrnőjére és midőn ez lehunyta selymes pilláit és elszenderedni látszott, harezi pózba helyezkedett, mintha mondani akarta volna:

— Most próbáljon valaki közeledni!

De az ör hareziassága nem imponált. Egy kis veréb egész bátran odarebbent az erkély rácsozatára, csiripelésével, ugrándozásával mintegy kigúnyolva a jeles, de szánalmas külsejű ört. „Kokó” egyideig némán tűrte a támadást. Madárlelkét ugyan előntötte a méreg, de dühét magába fojtotta s hogy megakadályozza annak kitörését, vadul rágta az asztal tábláját. A veréb nem respektálta a bámulatos önuralmat, odaszökkent az asztalra s ott szemtelenkedett illetlen tolokodásával. Erre aztán vége lett a csendnek. „Kokó” felsivitott, a veréb elrebbent, de Margit fölébredt.

A szegény szárnysegett még borzas volt a felindulástól s izgatott csipogással jelezte nagy felháborodását. Margit megsajnálta, ölébe vette, simogatta és beczézte.

Nemsokára egy idősb asszonyság, olyan komorna-féle, lépett ki a szobából s Margit az ő karjára támaszkodva, hagyta el az erkélyt.

II.

A harmadik hét egyik verőfényes napján Margitot az erkély mellvédfalához támaszkodva találtam. Mélázó szemmel nézte az alatta nyüzsgő sokaságot s halvány arcán lassan lepergő könnyeket észleltem. Időközönként meg-megsimogatta a mellette álló Kokót s a végtelen szelidség és részvét, melylyel a madárra nézett, eléggé mutatta, hogy sorsa rokon ennek sorsával.

E szenvedő ösmeretlen iránt érzett mély részvétem tetőpontra hágott s éppen indulni akartam, hogy a látszólag teljesen elhagyatottat fölkeressem, amidőn ez élesen fölsikoltott, karjait az út felé terjesztette, majd hirtelenül kebléhez kapott, fölegyenesedett s aztán, mint letört virág, hangtalanul a földre terült.

Egy perc és mellette termettem. Az utcán már akkor esődület támadt, mely hamarosan eloszlott, midőn a kíváncsiaknak semmi látnivalója nem akadt, mivel a komorna segítségével rögtön bevittük és hamar lefektettük a beteget.

Ájulásából görcsös köhögési roham ébresztette föl s szemében szinte hálás öröm csillant fel, látva a felgombolt ruhából kifehérlő keblén a pirosuló vért, mely a köhögés alatt ajkán kibugygyant. Szeme azt látszott mondani:

— Oh, hisz nem tarthat többet sokáig!

Ez időtől kezdve állandó vendége lettem Csávás-nénak és csakhamar szoros barátság és igaz, őszinte vonzalom fejlődött ki közöttünk.

Sikolya és ájulásának okát nem fürkésztem, mert világosan láttam, hogy szívében mély, sajtó sebek tétettek fel akkor újból.

III.

Egy napon a szalon pamlagján foglaltunk helyet. Az erkélyre vezető ajtó nyitva volt s rajta beözönlött a tavaszi nap fénye s beáramlott a virágillattól áthatott, friss levegő.

Sokáig ültünk egymás mellett szótlán némaságban, kiki a saját gondolatával foglalkozva. Barátnőm egyszerre fölrezzent, izgatottság vett rajta erőt, halvány arcát pír öntötte el, lélekzete gyorsult, valami nagy, nehéz elhatározással látszott küzdeni.

Nem sokáig kellett találgatnom, Margit megszólalt:

— Irma! Oly jó, oly végtelenül jó vagy hozzám és még azt sem tudod, ki és mi vagyok. Nem szeretek multamról beszélni, de ime elmondom neked történetemet, talán megkönnyebbül tőle a szíved. Nem lélekemelő az, amit mondani fogok, de leplezetlen igazságot és szomorú valót fogsz hallani.

Én megfogtam kezét s a szeretett legmelegebb hangján mondtam:

— Beszélj hát! Hallgatlak!

— Apám Forgách grófnak volt egyik gazdatisztje. Szülőim egyetlen gyermeke vagyok s kényelemben, szeretetben nevelkedtem. Előkelő intézetben töltöttem négy évet, bár szülőimnek anyagi áldozatába került elegáns neveltetésem. De hát ők mindent megtettek értem! Egyetlen örömük és minden büszkeségük voltam s kényeztettek és dédelgettek engem: a szép, az okos, a vidám leányt.

Ne tartsd dicsekvésnek fenti szavaimat, hiszen csupán „néhai“ magamat illetem a három jelzővel s nagyon jól tudom, hogy most csak szánalmas rom vagyok.

Alig kerültem ki az intézetből, hol az ábrándozás, túlhajtott idealizmus s regényességre való hajlam mérgét szívtam magamba, midőn már komolyan belém szeretett a harminczat meghaladó járásbíró: Csávás Béla.

Az ösmert nőkerülő feltétlen hódolata egészen elcsavarta backfischeszemem, hízelt nekem szinte alázatos odaadása, örömet leltem a kitüntető előzenységben, melylyel lépten-nyomon illetett; rokonszenveztem is vele s azt hittem, az a „szerelem!“

Nem sokáig lányoskodtam: barátnőim általános irigységére, Csávásné lett belőlem.

S mily szép, de rövid idő következett azután. — A hatheti velencei nászút mesevilágnak látszott nekem s mennyei hangzásu volt előttem a „drága kincsem“, ahogy Béla szólított s a „nagyságos asszonyom“, amivel idegen férfiak s köztük öreg urak illettek. Otthonom valóságos kis paradicsom volt s én nagyon boldognak

éreztem magamat, bár egy kis kiábrándulást nem titkolhattam magam előtt. A házasság mily más volt, mint azt lázas leányálmaimban elképzeltem!

Gyermekeim nem lett és ez volt első átkom. Ha anya lettem volna, talán vértézve lett volna szívem a tilos, vétkes szerelem ellen. De így!...

Férjem imádata lassan józan vonzalommal változott, az én képzelt szerelmem pedig megszokott barátsággá. Gondtalan életem volt és sok, sok szabad időm az ábrándozásra, a fantom-kergetésre. Intézetbeli ábrándjaim föléledtek lelkemben; Heimbürg és Marlitt regényei fogékony talajra találtak bennem s egészen észrevét-

A hárem zenekara.

lenül megszületett szívemben a vágy valami új, valamemes, valami magasztos után. Férjem nem látta, mi forr bennem, vagy csak nem törődött megváltozott lényemmel, veszélyes kedélyállapotommal s lelkem zavartalanul preparálódott a bekövetkezendő benyomások befogadására.

Egy este férjem rosszul lett s házi orvosunk távolléte folytán a városunkba ujonnan érkezett orvost: Abay Hugót hívtuk. Ez jött s a folyosón gyér világtáznál, sejtelmes homályban láttam meg őt először. Magas, karsu alakja ott állott az előszoba ajtajában, kalapját levette s magas, genialis homlokot láttatott szabadon. Üdvözlőleg hajolt meg előttem, ajka meg-

szokott köszöntést mormogott, de szeméből leplezetlen bámulat sugárzott felém. Egy pillanatig teljes zsibbadtság vett rajtam erőt, aztán láz fogott el, oly vulkanikus volt a hatás, melyet látása rám gyakorolt . . .

A végzet megnyilatkozása! . . .

Férjemhez vezettem, de megszokott elfogulatlan-ságom cserben hagyott, félszegen, szórakozottan viselkedtem. Midőn Abay eltávozott, férjem tréfásan megjegyezte, hogy:

— No, ezt ugyancsak elbűvölted, hisz majd meg-evett a nézésével. Ki tudja, milyen mérget proskribált nekem!

Én nem szoltam semmit, de férjem tréfája rosszul esett, bántott és fájt, talán mert tenyeremet, mint parázs, égette Abay kézszorításának nyoma.

(Vége következik)

Inkompatibilitás.

— Humoreszk. —

Írta: G. Diószeghy Mór.

Ez a dolog már jó régen történt, de most éppen aktuális, mikor az egész ország az inkompatibilitással van tele. Ezért mondom el.

. . . Diurnista voltam és — poéta. Azt hiszem, hogy ebben a két hivatalban Rakovszky István képviselő úr, a honatyai tiszta erkölcsöknek eme leghiúzabb szemü öre sem talált volna sem akkor, sem most inkompatibilitást, ugy-e nem? Mert hiszen a poétáknak és diurnistáknak „hasznos közgazdasági tevékenységük” csak abból áll, hogy nem *fogyasztanak* annyit, mint a mennyit szervezetük megkívánna, avagy világosabb szavakkal, többször és többet is tudnának enni, mint a mennyi jut nekik. Ez a két hivatal egymással tehát nagyon is összefér, ugyannyira, hogy e két végzete mind a kettővel felruházott, az nyugodtan és egész önérzettel odaállhatott a télen a kenyérosztó bizottság elé.

Tehát mondom, hogy ez a két nagyon is összeférő hivatalom volt. És mégis akadt ezen a széles nagyvilágon egy ember, aki ezt a két hivatalt is összeférhetlennek tartotta. Ez az ember Reiner adófelügyelő ur volt, az én princípálisom. Mert hát úgy esett a dolog, hogy a hivatalos aktákat szép rendesen másolgattam a hivatal számára, a verseket meg asztalfiókom számára (mert hát ezenkívül nem akadt számukra hely a nagyvilágon), de egyszer egy átkozott gonosz perczen egy nagyméretű elégiámat egy végrehajtási jegyzőkönyvre találtam írni inpurumban és így odakerült a többi hivatalos akták közzé! Emlékszem, hogy hosszú és szomorú versezet volt, sőt az első, avagy az utolsó strófát szóról-szóra tudom ma is. Így szoltott:

Sötét felleg borult az égre,
Sötét van szívem közepébe!
Te voltál napom, de itt hagytál,
Hát mostan már jöhet a halál.

Ugy-e, hogy elég megrázó egy költemény? Lehet, hogy az öreg Reiner is megrázkódott tőle, mikor reá-

bukkant a végrehajtási jegyzőkönyv hátlapján, mert kihallatszott a szomszedszobából az irodára recsegős, száraz hangja, amint félig magyarul, félig németül dohogott, azt meg tisztán ki lehetett venni, amint mondta:

— Ostoba lantos!

Ettől aztán rögtön gyanút fogtam, hogy velem van a baj. Jött is az öreg kifelé, kezében lobogtatva a végrehajtási jegyzőkönyvet, ott lobogtatta egy darabig az orrom előtt, úgy, hogy a prüszkölés reám jött a papiros csiklandozásától. Aztán erős hangon rám szoltott:

— Tudni maga azt, vagy a hivatal, vagy a lant. Vagy egy pengő forint mindennap, vagy ezek a . . .

Ezt már nem mondta, hogy miesodák, mert lehet, hogy nem találta meg reá a kellő kifejezést, hanem ismét csak lobogtatta az orrom körül a papirost. Nagyon felindult állapotban volt a jó öreg és tisztán elcsap, ha

Tere-fere.

mégis eszébe nem ötlük, hogy a közigazgatási bizottsághoz beadott havi jelentését mégis csak én szoktam átdolgozni jó magyar nyelvre. Hanem azt mégis fel kellett fogadnom, hogy több verset nem írok. Felfogadtam, mert hát a hivatal mégis csak hivatal és egy pengő forint diurnum (néhai jó Szöllősy Feriként), nem — izé; ezek a versek pedig hiában vannak egytől-egyig a szívem vérevel megírva, tu zatonként sen hoznak a konyhára egy Lónyay-szivarraivalót sem.

Felfogadtam és meg is tartottam, de nem örökre. Még ugyan nem. Mert hát ez a poétaság olyan valami, mint a forrásvíz, ha erőszakkal betömik a lyukát, hát eláll a bugyogása, de ott benn addig kavargó, míg valahol egy más helyen megint kitör, sokszor még erősebben. Még úgy hiszem, hogy legjobban ellehetne fojtani a jóléssel, mert tudok egy pár poétát, akiket a jó hivatal enémitott, de hogy a koldus poéta elhallgatott volna, azt még nem tapasztaltam.

Hiában fojtotta el én bennem is az öreg Reiner, kitört és pedig nagy erővel és ott és akkor, mikor ő legkevésbé sem várta. Igen.

Egy délután, mikor felmentem a hivatalba, a folyosón (egy folyosója volt az irodának és a felügyelő úr lakásának) egy gyönyörű kis kaczagósszemű bakfis-leánykát pillantottam meg. Persze, hogy egy pillanatig gyökeret vert a lábam. Honnan került ez ide? Sohasem láttam többet. Köszöntöttem. Rám nevetett és fogadta. Ki lehet ez?

Bementem az irodába és a sarokba fogtam Anton Imrét, a dinert.

— Imre bácsi, ki az az angyal ott a folyosón?

Imre, amennyire az ő borizú hangjától tellett, susogva mondta a fülembe:

— Az öregnek valami atyafia, itt lesz egy pár hónapig. Ugy hallottam a konyhán.

Ezen a délután nem fogott a dolog. Ostoba pénzügyi akták. Mikor az ember előtt egy földi angyal képe lebeg. A Huber számtiszt úr aktái közül ezen a délután nem másoltam le egyet sem, ezektől józan perczeimben is irtóztam. Most pedig nem vagyok józan, megzavart az a feketehaju fruska.

Másnap délután megint a folyosón találtam. Megint köszöntöttem és megint rám nevetett. Ezen a délután még úgy sem fogott a dolog, s most már a Mártonffy úr aktáitól is iszonyodtam. Megijedtem, hogy végre minden aktától iszonyodni fogok. Hogy segísek ezen az állapoton? Mert közelébe nem férközhetek, mert annak az öreg szász embernek, tudom, hogy nincs érzéke az ilyes dolgokhoz. Még valami csúfot csinálna velem. És ebben a kétségbeejtő helyzetben kitört belőlem a poétaság. Leültem és verset írtam: „Hozzá.” Az első avagy az utolsó strófáját mai napig is tudom. Így szólott:

Az kellett csak nekem, hogy téged lássalak,
Te égből leröppent, gyönyörű báj-alak,
Azóta a szívem, lánggal lobog éted,
Te, legszebb csillaga a végtelen égnek.

Anton Imrét, a dinert, ismét a sarokba fogtam, két hosszú szivarral lekenyereztem, a szépen leírt verset a kezébe nyomtam, hogy adja az „Ő” kezébe, de úgy, hogy ezen a teremtet világon senki meg ne lássa.

Anton Imre szentül ígérte, de Anton Imre, bár a két hosszú szivart a legnyugodtabb lelkiismerettel elszította — áruló — volt. A verset nem „Ő” neki adta, hanem — Reinernek.

Az öreg másnap reggel ismét az orrom előtt lebegtette azt a szépen teleírt lapot. Most már inkább gúnyos volt, mint haragos. Röviden végzett.

— Ugy-e, megmondtam magának, hogy vagy a hivatal, vagy a lant? Vagy egy pengő forint diurnum, vagy ezek a . . . (Most sem találta meg a kellő kifejezést.) Maga választott, a hivatalnak fucscs. Jó utat!

Igy lett reám nézve a diurnistaság és a poétaság inkompatibilis. Ez sem történt még meg mással a világon.

SZÁZADVÉGI FÉRJ.

(Regény egy kötetben.)

Írta: V. GAÁL KAROLIN.

(6. közlemény.)

— Leveleit? Edith leveleit?

— No lássa, ugy-e, nem sejtette ezt sem! . . .

A fiam szerelme igenis a mai kor hóbortos szerelme. Ki mondja: Élet vagy halál . . .

— Oh, oh, az a komoly ifju ember!

— És mi, szülők, akik fiunkat nem érzélgős pástornak neveltük, hogy rangja alatti nőt hozzon körünkbe, ami ugyanis merő lehetetlenség. Elhatároztuk, hogy rögtön megházasítjuk; barátnóm leányát, Szandóczy Szilvia grófkisasszonyt fogjuk neki nőül venni.

— Nagyon helyesen, — felelte hidegen Ágostainé. — Mint okos leány, Edith be fogja látni tévedését a nem hozzávaló szerelemben . . . Legalább fog reám hallgatni e tekintetben. Hogy nem szólt nekem erről semmit, azt sem csodálom, az ifju szív első szerelme titkát nagyon őrzi, azt talán mi is úgy cselekedtük?!

— Ah, én esztelen szerelmes sohase voltam, — mondta göggel az úrinő. — A fiam felkért engem, eszközöljem ki önnél, asszonyom, hogy unokahuga két évig lehessen arája, míg elvehetné.

— Oh, oh, az nem fog történni! — felelte el-tüzesedve Ágostainé.

— Nem is szükséges, ez csak a fiam oktalan eszméje! . . . Ő félév alatt Szandóczy grófkisasszony férjévé lesz! . . . De miután kijelenté, hogyha én nem beszélek önnel ez ügyben, akkor föbelövi magát . . . én megigérttem, hogy beszélni fogok bizonynyal! . . . De nem azt, amit ő akar, hogy Edith legyen arájává! Hanem arra kérem önt, igazgatónő asszony, gyámányai képeségénél fogva, hasson a leányra, hogy az én fiamat idegenítse el magától . . . Én tudom, hogy a leány vagyontalan és amint bárkihez nőül megy, kötelezem magamat szép kelengyét és ötezer forintot ajándékozni neki!

— Urnő, ha talán Edith hugom is úgy szeretné az ön fiát, mint én Edithet, amint tetszett mondani, akkor az én kis hugom nem hagyja megvenni szerelmét, inkább meghal . . . De mindent végbeviszek, hogy e fenyegető szerencsétlenséget elhárítsam fejünk fölött. Edith talán nem vesztette még el eszét! Ön pedig fogja tudni, mi legyen a fiatal emberrel.

— De értsen meg engem, az anyát, ki fiam jövője miatt kétségbe vagyok esve, a fiannak azt kell hinni, hogy én az ő javát eszközölöm e percekben önnél. — A dolgot úgy kell vezetni, hogy Edith maga mond le Emilről . . .

— Meglesz, legalább az én akaratommal! — felelte komoran Ágostainé.

— Meg kell lenni, asszonyom, én úgy akarom. Én, aki oly hirneves családból származom, nem szállhatok le sülyedésbe a fiam oktalansága miatt! . . . Neki főúrrá kell lennie, nem pedig egy kis kerek, piros arcznak együgyü szerelmi rabjává . . . Ezt kérem, ezt elvárom öntől, asszonyom, mert a leányt ön nevelte, tehát hatni képes annak eszére és szerelmére!

— Bizzék bennem, urnő, amit csak tehetek, tenni fogok. Hanem, ha a fiatal ember nem akarna eszéyes lenni s talán valamely botrányt követne el . . . Mi lesz akkor?

— A botrányhoz két egyén kell: férfi és leány. Vigyázzunk mindegyikre, amint kötelességünk! Hálám nem marad el!

Visszatértek a táncsterembe.
Második négyest jártak.
Emil arca nyugtalan, borus volt, unokahugával tánczolt ismét.

Ágostainé kereste Edithet. Sehol nem látta.
Ólmosy tanár egy szép szőke kisasszonynyal tánczolt, éppen Ágostainé előtt haladt el.
Megdöbbenve ment végig a termeken, Edith sehol sem volt.

Visszatért lakszobáiba Ágostainé és meglelte ott unokahugát, a szalon melletti teremben, egy pamlagon — ájultan.

— Ez itt volt ami beszélgetésünk alatt. Mindent hallhatott . . .

Hamar kifűzte Edith szoros öltözékét, vízzel fecskendezte, szólitgatta és csókolta is.

Nagyon szerette őt a derék asszonyság.

Edith végre feleszmélt. Megijedt a nénjétől.

— Mi lelt téged, gyermekem? Itt találtak ájultan.

— Nem tudom. Az első négyes után rögtön rosszul lettem. Talán a fűzóm . . .

— De csak visszajössz a táncsterembe, fiam? Ez nem járja, hogy föltünést keltsünk kimaradasoddal!

— Visszamegyek, ha parancsolja, pedig szédül a fejem.

— Végy erőt magadon! — szólt a néni igen szigorún. — Végy magadra másik szép ruhát, legalább azt gondolják, hogy átöltözködni voltál.

A terembe érve, éppen vége lett a második négyesnek.

Ólmosy tanár tánczosnőjével sétált, — Emil pedig megpillantva Edithet, egyszerre hozzáietett s karját nyujtá.

Az ifju azon hitben volt, hogy anyja elvégzi most javukra az ügyet.

Nem is figyelt, jelen van-e már anyja a táncsteremben, mindenáron kellett szólnia Edithetel.

A leányka mindent hallott, amit a két hölgy beszélt együtt és elhatározá Emilől búcsút venni.

Elfogadta karját és bár neheztelve nézett rá, sétált vele.

— Edith kisasszony, nemde meg volt lepetve, hogy oly jól sikerült nekem a tanár előtti tettetése?

— Tettetése?

— Igen, én nem lehettem a tanár mellett önnek nyilvános udvarlója! . . . Azt az embert kihivom, ha tovább is merészelne önnek udvarolni, még nőül is kérni, ahogy nekem itt mondták.

— Azért ne hívja ki, nem érdemelné a bántalmat. Én ugysem leszek nejevé.

— Tudja-e, Edith, hogy én holnap már szülőim beleegyezésével jövök ide, önt megkérni nénikéjétől!

— Ne tegye, Emil, ne tegye. Szülői nem fognak beleegyezni e viszonyba!

— Sőt igen, két évig leszünk jegyesek, azután, Edithem, mienk lesz a földi paradicsom!

— Azt hittem, édesanyja jelenlétében kívánja titkolni, hogy velem rokonszenvez, Emil! Oh, oly idegen, oly kevély volt az ön előbbi viselkedése . . .

— Haragudtam is, hogy a tanárral ment el az első négyesre . . . Igen, miért nem várt meg? Tudnia kellett volna, hogy jövök! Szerettem volna megfojtani azt a tanárt, főleg, miután tudom is, hogy önt akarja nőül venni! . . . Edith, tartsa emlékében, én csak addig élek, míg ön szeret! A mi szerelmünk örök legyen életben-halálban.

— Örök legyen! — suttogta Edith, de most nem csevegték így tovább; az utánuk sétálók közel jöttek.

Egyszerre meglátta anyját Emil, társalgónőjével egy külön pamlagon ülve és csakis fiát kísérte tekintetével.

— Jöjjön, Edith, esedezem, bemutatom a mamának!

Edith megdöbbsent ez eszme miatt, de azután beleegyezett.

(Folytatjuk.)

Irodalmi pályázatunk.

Lapunk előfizetői részére két rendbeli irodalmi munkára pályázatot nyitunk.

1. Irandó egy **rövid, humoros beszély**, teljesen szabadon választott tárgyról.

2. Irandó egy **költemény, melynek tárgya a magyar ősmondákból, vagy a magyarok történetéből van meritve.**

Mindegyik jutalma külön-külön **50—50 korona.**

A **jutalmakat feltétlenül kiadjuk** a viszonylag legjobb két pályamunkáért.

A két nyertes munka szerzőin kívül, **további 10—10 megdicsért pályázat** szerzőinek arcképeit e lapban közölni fogjuk.

Tehát 22 pályamunka lesz erkölcsi és irodalmi becsű jutalommal kitüntetve.

Pályázni csak előfizetőnek szabad. A most belépő előfizetők is pályázhatnak.

A dolgozatok **ajánlott levélben** szerkesztőségünk címére küldendők.

Beküldési határidő 1901. szeptember 15-iki déli 12 óráig.

A szerkesztőség a pályanyertes és megdicsért dolgozatok közlési jogát feltétlenül kiköti.

A pályamunkák a papirnak csak egyik oldalára irandók és a bírálati széljegyzésekre kellő margót kérünk hagyni.

A szerkesztőség.

A SZERKESZTŐ POSTÁJA.

Tassy Annuska. Jó. — **Dubovay Imre.** Rejtvénye túlkönnyű. — **S. Sarolta.** A leközlések az érkezés sorrendjében történnek. Azért késik, mert sok van előtte, de napvilágot fog látni. — **A. Valéria** (H . . . d). Egyik-másik gondolata elég mély, de túlnyomólag nem újak. Telik onnét jobb is. — **Irus.** Sorra kerül. — **Többeknek.** A ki arcképes levelezőlapokat csináltatni óhajt, az sziveskedjék minél előbb arcképet beküldeni. — **Reschner Ilona.** Szerkesztőnk távolléte miatt kérjük szives türelmét. — **Gül Baba.** Lehet belőlük bátran válogatni, de mikor annyi a jó vers, hogy félünk újak jöttétől. Az akrostikon gyengécske. Hony soit qui mal y pense. Megvetett legyen az, ki rosszat gondol. Társalgásban a pletykák utóhatását fűszerezik ezen közmondással.